

Piotr Wiśniewski*

Charakterystyka centrów finansowych *offshore* – tzw. rajów podatkowych

Offshore financial centres: The aim of this article is to introduce the concept of offshore financial centres (so-called „tax havens”). The first section briefly reviews definitions and characteristics of a tax haven. Next, the categorisation of offshore financial centres is presented. The last section examines financial and economic competitiveness of offshore financial centres. In the context of the EU’s fiscal harmonisation special attention is given to overseas territories of EU member states that can be classified as offshore financial centres.

Słowa kluczowe: *polityka finansowa, polityka podatkowa, centrum finansowe offshore, raj podatkowy, harmonizacja podatkowa*

Keywords: *financial policy, fiscal policy, offshore financial centre, tax haven, fiscal harmonisation*

* Doktor nauk ekonomicznych, adiunkt w Katedrze Finansów Przedsiębiorstwa Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie; e-mail: piotr.wisniewski@sgh.waw.pl

Wstęp

Pomimo braku wymogów unifikacji systemów podatkowych państw europejskich (także członków Unii Europejskiej) dwa czołowe państwa członkowskie Unii Europejskiej (tj. Niemcy i Francja) wraz z USA dokonywały bezprecedensowych nacisków na przejrzystość informacyjną centrów finansowych *offshore* (potocznie nazywanych „rajami podatkowymi”) w dobie ostatnich kryzysów ekonomicznych. Działania te podejmowane były najczęściej pod egidą OECD, prowadzone przez władze fiskalne, agencje wywiadowcze i wspierane badaniami naukowymi świadczącymi o socjoekonomicznej szkodliwości „nieuczciwej” konkurencji podatkowej.

Dane empiryczne zebrane w niniejszym opracowaniu zdają się wskazywać, że wiele państw członkowskich Unii Europejskiej, a także obszarów

od nich zależnych i stowarzyszonych z nimi, wypełnia znamiona centrów finansowych *offshore*. Istnienie tych centrów stanowi wyłom w realizacji ograniczonych celów harmonizacji fiskalnej na obszarze wspólnoty.

Wybór stojący przed Unią Europejską sprowadza się więc do konsekwentnego sformułowania fundamentalnych pryncypiów unifikacji fiskalnej (a więc m.in. rezygnacji z konkurencyjności podatkowej typu *offshore*) albo też pełnej liberalizacji polityki fiskalnej w Europie (co wiązałoby się z tolerowaniem europejskich rajów podatkowych). Powodzenie rozwiązań pośrednich (niespójnych, wybiórczych i arbitralnych) będzie bowiem wątpliwe.

Istota i definicja centrum finansowego *offshore*

Unia Europejska (UE) jest obszarem integracji socjoekonomicznej i politycznej, na którym tzw. harmonizacja fiskalna występuje w ograniczonej skali. Obecne stanowisko Komisji Europejskiej (KE) nie zawiera postulatu generalnej unifikacji systemów oraz obciążeń podatkowych w państwach członkowskich. Wśród zaleceń Komisji Europejskiej jest jednakże pragnienie upowszechnienia „dobrych praktyk” (ang. *good governance*) w polityce podatkowej członków UE. Interpretowane to jest jako umacnianie przejrzystości podatkowej (*transparency*), wymiany informacji (*exchange of information*) pomiędzy jurysdykcjami podatkowymi¹ oraz promowania „uczciwej konkurencji” (*fair competition*) podatkowej w ramach wspólnoty².

Interpretacja pojęcia centrum finansowego *offshore* (*offshore financial center*, OFC) lub strefy *offshore*³, popularnie określanych jako „raje podatkowe” (*tax havens*), wciąż wykształca się w światowej literaturze i praktyce ekonomiczno-finansowej. Postrzeganie problematyki międzynarodowej optymalizacji zobowiązań podatkowych uwikłane jest przy tym w – nierzadko

¹ Pojęcie jurysdykcji podatkowej (systemu prawnego regulującego konstrukcję i egzekucję ciężarów podatkowych) stanowi przedmiot debaty międzynarodowej, dyskutowane jest także w Polsce, zob. <http://www.jurysdykcja.pl/> [dostęp 10 czerwca 2012 r.].

² Por. strategia polityki podatkowej Unii Europejskiej na witrynie Komisji Europejskiej: http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/gen_info/tax_policy/index_en.htm [dostęp 16 maja 2012 r.].

³ Choć angielskojęzyczne pojęcie „*offshore*” („przybrzeżne”) wobec tzw. rajów podatkowych wywodzone jest z czasów antycznych, a liczne doń odniesienia istnieją także w średniowieczu, nazwa ta ugruntowała się w opisach praktyk optymalizacji podatkowej dokonywanej na Wyspach Normandzkich (ang. *Channel Islands*, fr. *Îles Anglo-Normandes* lub *Îles de la Manche*) pomiędzy Wielką Brytanią a Francją, zob. <http://www.offshorecompany.co.uk/banking/history.htm> [dostęp 10 czerwca 2012 r.]. Prócz „centrum” oraz „strefy” *offshore* odpowiednie zdaje się także sformułowanie „terytorium” *offshore* (m.in. ze względu na większą precyzję pojęciową).

ostre – spory polityczne wynikające ze sprzeczności interesów poszczególnych państw oraz obszarów gospodarczych, akcentowane zaś szczególnie dobitnie w okresach dekonunktury i zmienności na rynkach finansowych.

W dorobku naukowym utrwalone zostały następujące konotacje dotyczące światowych centrów *offshore*⁴:

- przyciąganie nierezydentów: Dufey i Giddy (1978 r.), McCarthy (1979 r.), Park (1994 r.) oraz MFW (2000 r.),
- tworzenie dogodnego otoczenia regulacyjnego: Dufey i Giddy (1978 r.), McCarthy (1979 r.), Johnston (1982 r.) oraz Errico i Musalem (1999 r.),
- zerowe lub niskie opodatkowanie: Dufey i Giddy (1978 r.), McCarthy (1979 r.), Park (1994 r.), Johnston (1982 r.) oraz Errico i Musalem (1999 r.),
- dysparytet pomiędzy skalą rodzimego sektora finansowego a potrzebami finansowymi rodzimej gospodarki (Johnston 1982 r.),
- skłonność dokonywania operacji finansowych przy wykorzystaniu innych walut niż krajowa (tzw. wielowalutowość): Park (1994 r.),
- przejściowy charakter zarządzania aktywami finansowymi (tzw. *entrepôt business*): Johnston (1982 r.) oraz MFW (1995 r.),
- oddzielenie (geograficzne/regulacyjne) tych centrów od regulatorów (ang. *ring-fencing*): Hampton (1996 r.).

Rozpatrując terminologię finansów *offshore*, należy zauważyć, że interpretacja socjoekonomicznej roli, jaką odgrywają te jurysdykcje w światowych finansach, nie jest jednoznaczna. Część badaczy, przy pełnej świadomości negatywów agresywnej optymalizacji podatkowej (przyciąganie kapitałów niewiadomego, często nielegalnego pochodzenia, przyczynianie się do destabilizacji niektórych segmentów rynków finansowych), wykazuje korzystny wpływ *offshore* (stref wolnopodatkowych) na *onshore* (tradycyjne systemy fiskalne), w związku z wymuszaniem proefektywnościowych zmian w konstrukcji obciążeń podatkowych⁵.

Minione kryzysy (globalny: lat 2007–2009, a także destabilizacja strefy euro, której świadkami jesteśmy do chwili obecnej) sprowokowały wiele rządów, regulatorów sektorów finansowych, a także narodowych agencji

⁴ Wskazano badaczy/instytucje, którzy sformułowali daną cechę finansowego centrum *offshore*; na podstawie A. Zoromé, *Concept of Offshore Financial Centers: In Search of an Operational Definition*, International Monetary Fund (IMF), Monetary and Capital Markets Department, IMF Working Paper WP/07/87, Waszyngton D.C., USA, kwiecień 2007 r., s. 5.

⁵ Zob. A.K. Rose, M.M. Spiegel, *Offshore Financial Centers: Parasites or Symbionts?*, Haas School of Business, University of California (Berkeley, CA), USA/Federal Reserve Bank of San Francisco (San Francisco, CA), USA, kwiecień 2006 r., s. 1–40.

wywiadowczych do bezprecedensowych prób zwalczania tzw. rajów podatkowych – obwinianych za zaostrzenie zjawisk kryzysowych. Najbardziej spektakularne przykłady⁶ tego rodzaju inicjatyw dotyczyły:

- **Grupy Julius Bär** (2007 r.)⁷ – przekazanie demaskatorskiemu, internetowemu serwisowi Wikileaks przez menedżera tego szwajcarskiego banku operacyjnych informacji na temat działalności Julius Bär na Kajmanach (włącznie ze szczegółami metod dokonywanej tam optymalizacji podatkowej),
- **Grupy LGT**⁸ (2008 r.) – akcja niemieckiego wywiadu (niem. *Bundesnachrichtendienst*, BND) polegająca na zakupie (od byłego pracownika LGT) bazy klientów tego banku; doprowadziło to – prócz reperkusji dla wielu prominentnych klientów LGT⁹ – do poważnego kryzysu politycznego pomiędzy Liechtensteinem a Niemcami¹⁰,
- **UBS AG**¹¹ (2009 r.) – dochodzenie amerykańskiego organu podatkowego Internal Revenue Service (IRS) przeciwko szwajcarskiemu bankowi, w którym doszło do przekazania IRS danych osobowych dotyczących domniemych amerykańskich przestępców podatkowych, co zaowocowało m.in. masowym ujawnianiem się amerykańskich podatników-klientów UBS, a także pozwami depozytariuszy UBS AG przeciwko temu bankowi za złamanie tajemnicy bankowej¹².

⁶ Pełniejsza chronologia wydarzeń dotyczących głównych światowych postępowań ws. domniemych przestępstw podatkowych zob. materiały Global Financial Integrity (światowej organizacji przeciwdziałającej przepływowi nielegalnych kapitałów), <http://www.gfintegrity.org/content/view/189/> [dostęp 10 czerwca 2012 r.], a także w elektronicznym archiwum Spiegel online: http://www.spiegel.de/international/topic/tax_evaders/archiv-2008175.html [dostęp 10 czerwca 2012 r.].

⁷ Witryna internetowa R. Elmera (byłego menedżera Julius Bär): <http://www.rudolfelmer.com/> [dostęp: 10 czerwca 2012 r.].

⁸ Wiodąca grupa bankowa w Księstwie Liechtenstein, której właścicielem jest Książę Dom Panujący, <http://www.lgt.com/en/lgt-group/> [dostęp: 10 czerwca 2012 r.].

⁹ Na czele ze skazaniem (na dwa lata pozbawienia wolności w zawieszeniu oraz grzywnę w wysokości 2 mln euro) ówczesnego szefa Deutsche Post AG K. Zumwinkela, <http://www.spiegel.de/international/business/zumwinkel-verdict-ex-ceo-of-deutsche-post-avoids-jail-in-tax-evasion-case-a-603621.html> [dostęp 10 czerwca 2012 r.].

¹⁰ Por. komunikat Księstwa Liechtenstein nt. wykradzenia danych LGT: http://www.lv.li/lgt_verklagt_datendieb.pdf [dostęp 10 czerwca 2012 r.]. Na oficjalnej stronie internetowej BND brak jest wzmianki na temat tego postępowania.

¹¹ Największa szwajcarska instytucja bankowości prywatnej, <http://www.ubs.com/global/en.html> [dostęp 10 czerwca 2012 r.].

¹² Opis działań agendy rządu USA przeciw bankowości *offshore* na witrynie amerykańskiego Departamentu Sprawiedliwości: http://www.justice.gov/tax/offshore_compliance_intiative.htm [dostęp 10 czerwca 2012 r.].

Naciski na przejrzystość podatkową wysoko rozwiniętych państw Europy oraz USA często prowadzone były pod egidą Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (Organisation for Economic Co-operation and Development, OECD), która za jeden z czołowych priorytetów uznaje odpowiedzialną politykę podatkową¹³.

Klasyfikacja światowych centrów finansowych *offshore*

Ze względu na (wspomnianą już) niejednoznaczność terminu „centrum finansowe *offshore*” międzynarodowe zestawienia tego rodzaju jurysdykcji różnią się w zależności od podmiotu, jaki dokonuje interpretacji kluczowych ich cech. W literaturze i praktyce najczęściej wykorzystywane są następujące klasyfikacje finansowych centrów *offshore*: Międzynarodowego Funduszu Walutowego (MFW, International Monetary Fund, IMF), Wskaźnika Tajemnicy Finansowej (WTF, Financial Secrecy Index, FSI), Organizacji Współpracy Ekonomicznej i Rozwoju, wreszcie systematyka polskiego Ministerstwa Finansów.

Według Międzynarodowego Funduszu Walutowego centra te mają charakteryzować się następującymi wyróżnikami¹⁴:

- duża liczba i skala instytucji finansowych, które zajmują się świadczeniem usług finansowych wobec nierezydentów (podatkowych¹⁵),
- wysoki stopień oddziaływania krajowych sektorów finansowych (po stronie aktywów lub pasywów) na tzw. realną sferę gospodarki (m.in. tzw. finansalizacja, czyli większa istotność sektorów finansowych od systemów gospodarczych, w jakich one funkcjonują¹⁶),
- zerowe lub niewielkie podatki, umiarkowane lub niskie wymogi regulacyjne oraz ścisła tajemnica bankowa lub/i anonimowość lokat oraz obrotu na rynkach finansowych.

¹³ Zob. opis na witrynie OECD: http://www.oecd.org/topic/0,3699,en_2649_37427_1_1_1_1_37427,00.html [dostęp 10 czerwca 2012 r.].

¹⁴ Zbieżne jest to z (przytoczoną w załączniku 1) definicją zaprezentowaną przez MFW jeszcze w 1995 r.

¹⁵ Ustalanie rezydencji podatkowej bywa zazwyczaj domeną międzypaństwowych umów o unikaniu podwójnego opodatkowania, dla których kanwą jest najczęściej Konwencja Modelowa OECD ws. podatku od dochodu i majątku: <http://www.oecd.org/dataoecd/25/24/47213736.pdf> [dostęp 30 kwietnia 2012 r.].

¹⁶ Szerzej na temat tego pojęcia i jego implikacji w referacie P. Wiśniewskiego pt. *Intellectual Capital in Financial Services Organizations. Is It Possible To Make It Socially Responsible?*, w materiałach European Conference on Intellectual Capital (ECIC) 2012, Helsinki, s. 479, <http://academic-conferences.org/pdfs/ECIC12-Booklet.pdf> [dostęp 30 kwietnia 2012 r.].

Wskaźnik tajemnicy finansowej, autorstwa Tax Justice Network¹⁷, stanowi kombinację (iloczyn) miar jakościowych oraz ilościowych, gdzie:

- miary jakościowe (w postaci tzw. *secrecy score*) opracowywane są na podstawie 15 szczegółowych znamion przejrzystości finansowej ujętych w czterech kategoriach: „faktyczna własność” (*beneficial ownership*¹⁸), przejrzystość regulacyjna przedsiębiorstw (*corporate transparency regulation*), efektywność prawa podatkowego i finansowego (*efficiency of tax and financial regulation*) oraz standardy i współpraca międzynarodowa (*international standards and cooperation*),
- miary ilościowe umożliwiają umieszczenie danej jurysdykcji podatkowej na globalnej skali usług finansowych typu *offshore*, przy czym aspektem pomiaru są przepływy w sektorach finansowych kalkulowane zgodnie z metodyką MFW (i tak obszary podatkowe o największym udziale w ogólnej puli usług finansowych świadczonych wobec nierezydentów podatkowych otrzymują odpowiednio wysokie miejsca w globalnym rankingu).

Według **Organizacji Współpracy Ekonomicznej i Rozwoju** najistotniejszym aspektem do zakwalifikowania jako finansowe centrum typu *offshore* są (historycznie) podejmowane środki w celu ograniczenia wymiany informacji na temat (domniemanych) rezydentów podatkowych w skali międzynarodowej¹⁹,

Zgodnie z systematyką polskiego **Ministerstwa Finansów** (MF) także w rodzimych źródłach odnaleźć można zestawienie zawarte w rozporządzeniu Ministra Finansów z 16 maja 2005 r. w sprawie określenia krajów

¹⁷ Cele i strategia tego gremium na oficjalnej witrynie internetowej Tax Justice: http://www.taxjustice.net/cms/front_content.php?idcatart=2&lang=1 [dostęp 30 kwietnia 2012 r.].

¹⁸ W przypadkach, gdy faktyczna własność oddzielona jest od władania danym dobrem (m.in. finansowym) przez pełnomocnika/powiernika. Por. opis w *Black's Law Dictionary*: http://www.mindserpent.com/American_History/reference/1979_Black_5/sec_b.pdf [dostęp 30 kwietnia 2012 r.].

¹⁹ Obecnie na liście OECD jurysdykcji podatkowych „odmawiających współpracy” międzynarodowej (*List of Unco-operative Tax Havens*) nie figuruje żadne z państw: http://www.oecd.org/document/57/0,3746,en_2649_33745_30578809_1_1_1_1,00.html [dostęp 30 kwietnia 2012 r.], bowiem wszystkie jurysdykcje ujęte w inicjalnym raporcie (z 2000 r.) podjęły odtąd zobowiązania do implementacji standardów OECD dotyczących przejrzystości podatkowej oraz przekazywania informacji (w skali transnarodowej). Osobną kwestią jest praktyczne wcielanie w życie podjętych zobowiązań, którego zakres – w przypadku licznej rzeszy państw – pozostaje nikły (stąd m.in. obecność w innych zestawieniach nieprzejrzystości/„szkodliwej” konkurencji podatkowej).

i terytoriów stosujących szkodliwą konkurencję podatkową dla celów podatku dochodowego od osób fizycznych”, gdzie widnieją 40 państwa²⁰.

Przeгляд jurysdykcji podatkowych typu *offshore* zestawionych przez wspomniane instytucje (załącznik 1) prowadzi do następujących wniosków:

- specyficzny status i lokalizacja – większość jurysdykcji, które określane są przez organizacje międzynarodowe jako centra finansowe *offshore*, to państwa niewielkie, często dziedziczne monarchie i księstwa, położone peryferyjnie wobec czołowych, światowych ośrodków ekonomicznych i finansowych, częstokroć wyspiarskie i o rodowodzie kolonialnym²¹,
- związki z Europą i USA – nietrudno spostrzec, że ok. 1/3 światowych jurysdykcji uznawanych za strefy *offshore* to państwa członkowskie Unii Europejskiej oraz USA (wraz z terytoriami zależnymi i stowarzyszonymi); jest to o tyle znamienne, iż wiele z tych krajów zdaje się (przynajmniej w stosunku do innych) piętnować „nieuczciwą” konkurencję podatkową²²,
- nieobecność Polski i większości państw naszego regionu – spośród tzw. gospodarek wschodzących (*emerging markets*) regionu Europy Środkowo-Wschodniej w zestawieniach ujęto jedynie Węgry i Łotwę, w innych zaś Rumunię (bezpośredni sąsiedzi Polski na razie nie podjęli więc aktywnych prób zabiegania o kapitał poprzez tworzenie warunków dla agresywnej optymalizacji podatkowej).

Konkurencyjność ekonomiczno-finansowa tzw. rajów podatkowych

Na wstępie rozważań na temat konkurencyjności światowych systemów podatkowych należy zauważyć, że atrakcyjności danej jurysdykcji podatkowej nie da się rozpatrywać w sposób wyizolowany wobec jej bliższego

²⁰ Zob. rozporządzenie Ministra Finansów z 16 maja 2005 r. w sprawie określenia krajów i terytoriów stosujących szkodliwą konkurencję podatkową dla celów podatku dochodowego od osób fizycznych, na podstawie art. 25a ust. 6 ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2000 r. nr 14, poz. 176 ze zm.). Co znamienne – MF nie dokonało aktualizacji tej listy (np. w ślad za sukcesywnymi interpretacjami OECD i innych organizacji międzynarodowych dokonywanymi w ostatnich latach).

²¹ Odpowiada więc to (w znacznej mierze) stereotypom „rajów podatkowych”.

²² Na czele z amerykańską Internal Revenue Service, często oskarżaną o agresję w dochodzeniu domniemanych należności podatkowych; por. raport z przesłuchań przed Komisją ds. Finansów (Senatu USA): <http://web.archive.org/web/20070729045147/http://enzi.senate.gov/anon1.htm> [dostęp 30 kwietnia 2012 r.].

i dalszego otoczenia. Funkcjonalność systemu podatkowego jest powiem pochodną szerszych czynników socjoekonomicznych, do których należy zaliczyć m.in.:

- **jakość życia** – w naukach ekonomicznych coraz częściej odchodzi się od kwantyfikacji sukcesu gospodarczego li tylko przez pryzmat wartości nowo wytworzonych dóbr i usług – na rzecz prób wszechstronnego pomiaru jakości ludzkiej egzystencji²³ – włączając w to m.in. wskaźniki satysfakcji, „szczęśliwości”, długości życia ludzkiego, standardów zdrowotnych, bezpieczeństwa, aspektów społecznych oraz ekologicznych; optymalizacja podatkowa stanowi część realizacji tych zamierzeń i (z sukcesem) podejmowana być może na obszarach stwarzających przesłanki do wypełniania innych, strategicznych planów życiowych (rozwoju zawodowego, rodzinnego, społecznego, kulturalnego, rekreacji itp.),
- **efektywność produktów i usług finansowych** – optymalizacja podatkowa to istotny (acz nie jedyny) składnik efektywności zarządzania aktywami finansowymi, równie ważne są jednak możliwości dokonywania, za pośrednictwem danego systemu finansowego, produktywnych lokat w zdywersyfikowane aktywa inwestycyjne, czego ostatecznym celem jest (odniesiona do ponoszonego ryzyka i uwzględniająca wpływ opodatkowania i innych kosztów) efektywność inwestycyjna²⁴,
- **skalę gospodarki** – truizmem jest stwierdzenie, że jurysdykcje państw o znacznym udziale w światowych obrotach gospodarczych i finansowych nie zawsze mogą pozwolić sobie na taki stopień elastyczności, jaki jest udziałem małych, względnie peryferyjnych (z punktu widzenia globalnej gospodarki) systemów ekonomicznych, które w sposób względnie nieskrępowany kreować mogą konkurencyjny w skali międzynarodowej system zobowiązań i praktyk podatkowych,
- **sytuację geopolityczną** – suwerenność w formułowaniu celów polityki fiskalnej zależy od siły i charakteru związków danej gospodarki z otoczeniem regionalnym oraz globalnym – państwo aktywne na

²³ Zob. badania i raport Komisji ds. Mierzenia Wyników Ekonomicznych i Postępu Społecznego (fr. *Commission sur la Mesure de la Performance Économique et du Progrès Social*) przy Prezydencie Francji – pod kierunkiem J.E. Stiglitz’a oraz A. Sena: <http://www.stiglitz-sen-fitoussi.fr/fr/index.htm> [dostęp 30 kwietnia 2012 r.].

²⁴ Na przykład mierzona wskaźnikami analizy portfelowej (uwzględniającymi ponoszone ryzyko oraz zakres ciężarów podatkowych); zob. przykład koncepcji tzw. *tax alpha*: <http://jarrodwilcox.com/active-investor/tax-alpha/> [dostęp 30 kwietnia 2012 r.].

arenie międzynarodowej (m.in. przez członkostwo w organizacjach międzynarodowych) liczyć się musi z tym, że swoboda konstrukcji jego systemu podatkowego ograniczana będzie przez sam fakt harmonizacji ze strukturami, których jest częścią (włącznie z koniecznością wymiany informacji, m.in. o charakterze „wrażliwym” podatkowo).

Poza szerszym tłem socjoekonomicznym i politycznym – konkurencyjność jurysdykcji podatkowej pozostaje funkcją szerokiego spektrum czynników związanych zarówno z funkcjonalnością i atrakcyjnością fiskalną, jak łatwością podejmowania oraz kontynuacji działalności gospodarczej na danym obszarze (element strukturyzacji podatkowej). Według międzynarodowej grupy finansowej OCRA²⁵, wyspecjalizowanej w świadczeniu transnarodowych usług doradztwa podatkowego przy wykorzystaniu stref *offshore*, istotne są czynniki opisane niżej (zob. też załącznik 2). Są to:

- **ogólne warunki organizacyjno-podatkowe**, w szczególności zaś typ systemu prawnego, łatwość zakładania spółek, wysokość obciążeń podatkiem od przedsiębiorstw oraz dostępność umów o unikaniu podwójnego opodatkowania (*double taxation agreements*, DTAs²⁶),
- **wymogi kapitałowe**, zakres minimalnej adekwatności kapitałowej przy zakładaniu podmiotów gospodarczych (próg minimalnego oraz wpłaconego kapitału, a także waluta, w jakiej może być dokonana wpłata),
- **zarząd**, wymogi dotyczące minimalnej liczby członków zarządu spółki, konieczności zatrudniania lokalnych menedżerów, publikacji danych o składzie zarządu oraz warunków dotyczących miejsca odbywania posiedzeń zarządu,
- **właściciele**, czyli minimalna liczba właścicieli spółki, ewentualny wymóg publikacji ich danych osobowych, a także uwarunkowania dotyczące ich posiedzeń (np. w formie rad nadzorczych),
- **lokalny administrator**, konieczność (lub nie) angażowania lokalnego administratora spółki, a także odniesienie się do wymogu jego licencjonowania (certyfikacji),
- **wymogi raportowania**, a więc konieczność przygotowywania sprawozdań finansowych, badań przez biegłego rewidenta, ewentualnego przekazywania tych raportów regulatorom oraz ich publikacji,

²⁵ Opis działania OCRA zob. http://www.ocra.com/ourgroup/chairmans_intro.asp [dostęp 30 kwietnia 2012 r.].

²⁶ Tworzą one mechanizmy legalnego ograniczania ciężarów podatkowych na styku dwóch (lub więcej) jurysdykcji.

- **dotatkowe opłaty**, czyli obciążenia dodatkowe, jakie mogą być narzucane w związku z podejmowaniem lub kontynuacją działalności gospodarczej,
- **pozostałe wymogi** to konieczność sporządzania raportu rocznego, elastyczność w zmianie siedziby spółki czy też wymóg sporządzania rocznego zeznania podatkowego.

Rozpatrując dane OCRA nt. jurysdykcji *offshore*, jakie wykorzystywane są najczęściej w międzynarodowym handlu, inwestycjach oraz planowaniu podatkowym²⁷, można sformułować następujące uwagi o charakterze zbiorczym:

- **konkurencyjność podatkowa** (niskie stawki, zwolnienia) jest tylko częściowym aspektem ekonomicznej rywalizacji w przyciąganiu kapitału do finansowych centrów *offshore* – równie ważne są aspekty funkcjonalne podejmowania oraz kontynuacji działalności gospodarczej (w formie spółek), rygorów przejrzystości w publikowaniu informacji na temat przedsiębiorstw (i ich organów), a także łatwości rozliczeń finansowych oraz wykorzystania legalnych mechanizmów optymalizacji podatkowej (np. umów o unikaniu podwójnego opodatkowania),
- **koncentracja działalności offshore** ma miejsce w odniesieniu do względnie niewielkiej liczby jurysdykcji, które zdołały wykreować tzw. wehikule korporacyjne (rodzaje spółek) odpowiadające różnorodnym potrzebom globalnej społeczności inwestycyjnej, częstokroć w formie „gotowych” przedsiębiorstw (*shelf companies*),
- **europejskie strefy offshore** można podzielić na dwie zasadnicze grupy: 1) państwa nienależące do UE (m.in. Szwajcaria, Liechtenstein, Monako, Wyspy Normandzkie, Andora), które, prócz zmniejszania ciężarów podatkowych, agresywniej stosują metody optymalizacji podatkowej oparte na zatajaniu aktywów rezydentów innych jurysdykcji podatkowych, 2) państwa UE (np. Luksemburg, Wielka Brytania, Cypr, Holandia i Irlandia), gdzie, poza konkurencyjnością obciążeń, istotne w rywalizacji podatkowej zdają się być metody polegające na wykorzystywaniu umów o unikaniu podwójnego opodatkowania,
- porównanie **europejskich** oraz **pozaeuropejskich** terytoriów *offshore* prowadzi do wniosku, że te pierwsze podlegają dużo większym próbom harmonizacji fiskalnej z racji bliskości lub przynależności

²⁷ Katalog oraz parametry tych jurysdykcji zob. <http://www.ocra.com/jurisdictions/index.asp> [dostęp 30 kwietnia 2012 r.].

do UE – paradoksalnie może okazać się więc, że międzynarodowe naciski na przejrzystość europejskich rajów podatkowych doprowadzą do migracji podatników i ich aktywów poza Europę (z lokalnym uszczerbkiem dla tzw. bazy podatkowej²⁸),

- co interesujące – w regionie Europy Środkowo-Wschodniej to Rumunia wskazywana jest jako jurysdykcja szeroko stosowana do międzynarodowej działalności handlowej inwestycyjnej oraz przy optymalizacji podatkowej (brak jest jakichkolwiek innych przykładów szerokiego zastosowania transakcyjnego pozostałych europejskich gospodarek wschodzących).

Wnioski

Po ostatnich kryzysach wielu obserwatorów wieszczyło rychły zmierzch finansowych centrów *offshore* – w związku z bezprecedensowymi naciskami ze strony wielu państw europejskich, USA oraz organizacji międzynarodowych (m.in. OECD) na przejrzystość podatkową (na czele z narzucaniem dwu- i wielostronnych umów o przekazywaniu informacji nt. rezydentów podatkowych).

Praktyka dowiodła jednak, że dwa największe kontynentalne centra finansowe *offshore*: Szwajcaria (czołowy światowy „raj podatkowy”) oraz Luksemburg (wiodące w Europie i drugie w świecie – po USA – centrum funduszy inwestycyjnych) nie tylko nie straciły, ale zyskały na (regionalnym i globalnym) znaczeniu. Podobnie Wielka Brytania, która prowadzi niezależną politykę ekonomiczną, mając za cel utrzymanie globalnej konkurencyjności swego sektora finansowego (tzw. City). Sukces w propagowaniu transparentności podatkowej pośród bardziej egzotycznych (tj. położonych dalej od Europy i USA) centrów *offshore* także okazał się dość umiarkowany.

Analiza działalności finansowych centrów *offshore* z perspektywy teoretycznej oraz praktycznej prowadzi do wniosku, że nie sformułowano dotąd ani spójnej definicji, ani też zespołu cech, jakie służyłyby obiektywnej i spójnej typologii tych jurysdykcji. Wiele z państw Unii Europejskiej, które zwalczają „nieuczciwą” konkurencję podatkową w skali międzynarodowej, podejmuje zarazem działania (czy to na terytorium własnym, czy też na obszarach zależnych oraz stowarzyszonych), jakie noszą znamiona *offshore*.

²⁸ Baza podatkowa to majątek lub kapitał (także ludzki) umiejscowiony w danej jurysdykcji, jaki podlega obowiązkom podatkowym; por. definicję Merriam-Webster (*An Encyclopaedia Britannica Company*) online: <http://www.merriam-webster.com/dictionary/tax%20base> [dostęp 10 czerwca 2012 r.].

Konkurencyjność podatkowa stanowi obecnie element atrakcyjności socjoekonomicznej (w tym inwestycyjnej), dla której równie ważne są czynniki decydujące o jakości życia, łatwości podejmowania oraz prowadzenia działalności ekonomicznej, a także elastyczności i efektywności polityki inwestycyjnej. Międzynarodowa rywalizacja państw dotyczy wszystkich tych aspektów i nie da się jej sprowadzić do czynników *stricte* fiskalnych i nie, bowiem ich znaczenie i funkcjonalność przenikają się.

Trudno sądzić, że Polska – biorąc pod uwagę względy historyczne oraz aspiracje strategiczne – jest obecnie w stanie pokusić się o stworzenie na swym terytorium konkurencyjnego w skali międzynarodowej centrum finansowego *offshore*. Analiza komparatywna cech omawianych jurysdykcji prowadzi jednak do wniosku, iż właśnie w rodzimych warunkach trzeba dążyć do ułatwiania podejmowania oraz prowadzenia działalności gospodarczej (dla poszczególnych rodzajów podmiotów gospodarczych), swobody inwestycji oraz rozliczeń międzynarodowych (deregulacja), a także szerszego wykorzystania mechanizmów stwarzanych przez umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania (wykorzystanie efektów globalizacji).

Strefy *offshore* stanowią więc dobry punkt odniesienia przy realizacji planów reformowania polskiego systemu podatkowego w celu utrzymania elementarnych cech jego konkurencyjności ekonomicznej i finansowej.

Bibliografia

- Badania i raport Komisji ds. Mierzenia Wyników Ekonomicznych i Postępu Społecznego przy Prezydencie Francji – pod kierunkiem J.E. Stiglitz oraz A. Sena, <http://www.stiglitz-sen-fitoussi.fr/fr/index.htm>.
- Baza podatkowa (ang. *tax base*) – definicja słownika Merriam-Webster, <http://www.merriam-webster.com/dictionary/tax20base>.
- Black's Law Dictionary* (wersja online), http://www.mindserpent.com/American_History/reference/1979_Black_5/sec_b.pdf.
- R. Elmer (witryna byłego menedżera Julius Bär), <http://www.rudolfelmer.com/>.
- Global Financial Integrity (światowa organizacja przeciwdziałająca przepływom nielegalnych kapitałów), <http://www.gfintegrity.org/content/view/189/>.
- Historia bankowości *offshore* na witrynie Offshore Company, <http://www.offshore-company.co.uk/banking/history.htm>.
- „Jurysdykcja Podatkowa”, <http://www.jurysdykcja.pl>.
- Katalog oraz parametry jurysdykcji *offshore* na witrynie OCRA, <http://www.ocra.com/jurisdictions/index.asp>.
- Komunikat Księstwa Liechtenstein nt. wykradzenia danych LGT, http://www.llv.li/lgt_verklagt_datendieb.pdf.

- Konwencja Modelowa OECD ws. podatku od dochodu i majątku, <http://www.oecd.org/dataoecd/25/24/47213736.pdf>.
- LGT Group (opis działalności), <http://www.lgt.com/en/lgt-group>.
- Lista „Unco-operative Tax Havens” (OECD), http://www.oecd.org/document/57/0,3746,en_2649_33745_30578809_1_1_1_1,00.html.
- OECD (opis działalności tej organizacji dotyczącej koordynacji polityki podatkowej), http://www.oecd.org/topic/0,3699,en_2649_37427_1_1_1_1_37427,00.html.
- Opis działania OCRA, http://www.ocra.com/ourgroup/chairmans_intro.asp.
- Przykład koncepcji tzw. *tax alpha*, <http://jarrodwilcox.com/active-investor/tax-alpha>.
- Raport z przesłuchań przed Komisją ds. Finansów (Senatu USA) Internal Revenue Service, <http://web.archive.org/web/20070729045147/http://enzi.senate.gov/anon1.htm>.
- A.K. Rose, M.M. Spiegel, *Offshore Financial Centers: Parasites or Symbionts?*, Haas School of Business, University of California (Berkeley, CA), USA/Federal Reserve Bank of San Francisco (San Francisco, CA), USA, kwiecień 2006 r.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z 16 maja 2005 r. w sprawie określenia krajów i terytoriów stosujących szkodliwą konkurencję podatkową dla celów podatku dochodowego od osób fizycznych, na podstawie art. 25a ust. 6 ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2000 r. nr 14, poz. 176, z późn. zm.).
- Spiegel (online – archiwum elektroniczne), http://www.spiegel.de/international/topic/tax_evaders/archiv-2008175.html.
- „Strategia polityki podatkowej Unii Europejskiej”, http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/gen_info/tax_policy/index_en.htm.
- Tax Justice, http://www.taxjustice.net/cms/front_content.php?idcatart=2&lang=1.
- UBS (opis działalności), <http://www.ubs.com/global/en.html>.
- P. Wiśniewski, *Intellectual Capital in Financial Services Organizations. Is It Possible To Make It Socially Responsible?*, materiały European Conference on Intellectual Capital (ECIC) 2012, Helsinki, <http://academic-conferences.org/pdfs/ECIC12-Booklet.pdf>.

Załącznik 1. Lista finansowych centrów *offshore* wg klasyfikacji MFW, Wskaźnika Tajemnicy Finansowej, OECD oraz innych organizacji międzynarodowych

Państwo/jurysdykcja	Klasyfikacja według			
	MFW	WTF	OECD	Pozostałych
Amerykańskie Wyspy Dziewicze		*	*	
Andora	*	*	*	*
Anguilla	*	*	*	*
Aruba	*	*	*	*
Austria		*	*	
Bahamy	*	*	*	*
Bahrajn		*	*	*
Barbados	*	*	*	*
Belgia		*	*	*
Belize	*	*	*	*
Bermudy		*	*	*
Brunei	*	*	*	*
Brytyjskie Wyspy Dziewicze	*	*	*	*
Curaçao ¹	*	*	*	*
Cypr	*	*	*	*
Dominikana	*	*	*	*
Dżibuti			*	
Filipiny	*	*	*	*
Francuska Polinezja				*
Gibraltar	*	*	*	*
Grenada	*	*	*	*
Guernsey	*	*	*	*
Gwatemala			*	
Hongkong	*	*	*	*
Irlandia	*	*	*	*
Izrael		*		*
Jersey	*	*	*	*
Kajmany	*	*	*	*
Kiribati			*	
Kostaryka	*	*	*	*
Liban	*	*	*	*
Liberia	*	*	*	*
Liechtenstein	*	*	*	*
Łotwa			*	
Luksemburg	*	*	*	*
Makao	*	*	*	*
Malediwy		*	*	
Malezja ²	*	*	*	*
Malta	*	*	*	*
Mauritius	*	*	*	*

Monako
Montserrat
Holandia ³
Niue
Panama
Portugalia ⁴
Saint Kitts and Nevis
Saint Lucia
Saint Vincent i Grenadyny
Samoa
Samoa Amerykańskie
San Marino
Seszele
Singapur
Saint Maarten ¹
Szwajcaria
Tonga
Urugwaj
USA ⁵
Vanuatu
Watykan
Węgry
Wielka Brytania
Wyspa Man
Wyspy Cooka
Wyspy Marshalla
Wyspy Pitcairn
Wyspy Turks i Caicos
Zjednoczone Emiraty Arabskie

¹ Historycznie: część Antyli Holenderskich, obecnie terytorium suwerenne.

² Uwzględniono Federalne Terytorium Labuan (część Wschodniej Malezji).

³ Włączając Niderlandy Karaibskie (dawniej: Antyle Holenderskie).

⁴ Uwzględniono wyłącznie Anatomiczny Region Madery.

⁵ Włączając stan Delaware.

Źródło: http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_offshore_financial_centres [dostęp 30 kwietnia 2012 r.]; materiały: MFW, Tax Justice Network, OECD oraz innych organizacji międzynarodowych. Państwa/jurysdykcje zestawiono w porządku alfabetycznym. Cieniem wyróżniono członków Unii Europejskiej (uwzględniając ich terytoria zależne i stowarzyszone).

Załącznik 2. Światowe jurysdykcje offshore najczęściej stosowane w działalności handlowej, inwestycyjnej oraz planowaniu podatkowym wg OCRA (część I)

Charakterystyka/państwo	Barbados	Kajmany	Cypr	Gibraltar	Hong-kong	Irlandia	Wyspa Man ¹	Wyspa Man ²	Wyspa Man ³	Wyspa Man ⁴	Wyspa Man ⁵
Ogólna:											
Typ spółki	offshore	offshore	IBC	offshore	z o.o.	z o.o.	hybrydowa	z o.o.	z o.o.	NMV	s.k.
Typ jurysdykcji (prawo)	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
Spółki „gotowe”	nie	tak	tak	tak	tak	nie	nie	tak	tak	tak	nie
Założenie spółki (dni)	10-25	2	5	5-8	1-7	10	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5
CIT (%)	1,0-2,5	0	10	0	0	12,5	0-10	0	0-10	0-10	0
Dostępność umów podatkowych	tak	nie	tak	nie	tak	tak	tylko UK	nie	tylko UK	tylko UK	tylko UK
Kapitał zakładowy:											
Waluta transakcyjna	dolary USA	dolary USA	euro	funty brytyjskie	HKD	euro	funty brytyjskie	funty brytyjskie	funty brytyjskie	dowolna	dowolna
Waluty obce	tak	tak	tak	tak	tak	nie	tak	nie	tak	tak	tak
Minimalny wpłacony	1	1	1000	1	1	1	1	brak	1	brak	brak
Całkowity	1 000	50 000	5 000	2 000	1 000	1 mln.	2 000	brak	2 000	brak	brak
Członkowie zarządu:											
Minimalna liczba	1	1	1	1	1	2	2	1	2	1	1-20
Lokalni (wymóg)	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	tak
Publikacja danych	tak	nie	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak
Miejsce posiedzeń	dowolne	dowolne	dowolne	dowolne	dowolne	dowolne	dowolne	dowolne	dowolne	dowolne	dowolne
Właściciele:											
Minimalna liczba	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1
Publikacja danych	nie	nie	tak	tak	tak	tak	tak	nie	tak	do wyboru	tak
Miejsce posiedzeń	dowolne	dowolne	dowolne	dowolne	dowolne	dowolne	dowolne	dowolne	dowolne	dowolne	dowolne

Lokalny administrator/ przedstawiciel:													
Wymagany	tak	nie	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	nie
Licencjonowany	tak	nie	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	nie
Wymogi raportowania:													
Przygotowanie sprawozdań	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak
Badanie biegłego rewidenta	>0,5 mln	nie	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	nie	tak	nie
Składanie sprawozdań	tak	nie	tak	tak	tak	tak	tak	nie	nie	nie	tak	tak	tak
Publikacja sprawozdań	tak	nie	nie	nie	nie	tak	tak	nie	nie	nie	nie	nie	nie
Inne wymogi:													
Raport roczny o spółce	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak
Możliwość zmiany siedziby	tak	tak	nie	nie	nie	nie	nie	tak	tak	tak	tak	tak	tak

1-5 poszczególne typy spółek w danej jurysdykcji, UK – Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, Inne skróty: p – powszechne (prawo), tj. anglosaskie *common law*; CIT – Corporate Income Tax (podatek dochodowy od osób prawnych); NMV – New Manx Vehicle (typ spółki na Wyspie Man).

Źródło: baza danych nt. światowych jurysdykcji podatkowych firmy OCRA, <http://www.ocra.com/jurisdictions/index.asp> [dostęp 30 kwietnia 2012 r.].

Załącznik 3. Światowe jurysdykcje offshore najczęściej stosowane w działalności handlowej, inwestycyjnej oraz planowaniu podatkowym wg OCRA (część II)

Charakterystyka/Państwo	Jersey	Malezja (terytorium Labuan) ¹	Malezja (terytorium Labuan) ²	Luksemburg ¹	Luksemburg ²	Malta	Mauritius ¹	Mauritius ²	Holandia	Panama
Ogólna:										
Typ spółki	lokalna	offshore ¹	offshore ²	SOPARFI	SARL	z.o.o.	GBCII	GBCI	BV	offshore
Typ jurysdykcji (prawo)	p	p	p	c	c	c/p	mieszane	mieszane	c	c
Spółki „gotowe”	nie	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	nie	tak
Założenie spółki (dni)	10–14	4–8	4–8	2	2	2–3	3	28	28–42	2
CIT (%)	0–10	3	0	standard	standard	35	0	0–3	20,0–25,5	0
Dostępność umów podatkowych	nie	tak	nie	tak	tak	tak	nie	tak	tak	nie
Kapitał zakładowy:										
Waluta transakcyjna	funt brytyjskie	dolary USA	dolary USA	euro	euro	euro	dolary USA	dolary USA	euro	dolary USA
Waluty obce	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak
Minimalny, wplacony	1	1	1	31 000	31 000	1 165	1	1	18 000	1
Całkowity	10 000	1–1 400	1–1 400	31 000	31 000	1 165	100 000	1 000 000	90 000	10 000
Członkowie zarządu:										
Minimalna liczba	1	1	1	3	1	1	1	1	1	3
Lokalni (wymóg)	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	nie
Publikacja danych	nie	tak	tak	tak	tak	tak	nie	nie	tak	tak
Miejsce posiedzeń	dowolne	nie	dowolne	dowolne	dowolne	dowolne	dowolne	dowolne	dowolne	dowolne
Właściciele:										
Minimalna liczba	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1
Publikacja danych	tak	nie	nie	nie	nie	tak	nie	nie	nie	dowolne
Miejsce posiedzeń	dowolne	dowolne	dowolne	dowolne	dowolne	dowolne	dowolne	lokalne	lokalne	dowolne

Lokalny administrator/ przedstawiciel:											
Wymagany	tak	tak	tak	nie	nie	tak	nie	tak	tak	tak	tak
Licencjonowany	nie	tak	tak	nie	nie	nie	nie	nie	tak	tak	nie
Wymogi raportowania:											
Przygotowanie sprawozdań	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak
Badanie biegłego rewidenta	nie	tak/nie	nie	tak	tak	tak	nie	tak	tak	tak	tak
Składanie sprawozdań	nie	tak/nie	nie	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak
Publikacja sprawozdań	nie	nie	nie	tak	tak	tak	nie	tak	nie	nie	tak (nie dla SME)
Inne wymogi:											
Raport roczny o spółce	tak	tak	tak	tak	tak	tak	nie	tak	nie	tak	nie
Możliwość zmiany siedziby	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak

1-2 poszczególne typy spółek w danej jurysdykcji. Inne skróty: p – powszechne (prawo), tj. anglosaskie *common law*; c – prawo kontynentalne (cywilne); CIT – Corporate Income Tax (podatek dochodowy od osób prawnych).

Źródło: jak w załączniku 2.

Załącznik 4. Światowe jurysdykcje offshore najczęściej stosowane w działalności handlowej, inwestycyjnej oraz planowaniu podatkowym wg OCRA (część III)

Charakterystyka/Państwo	Rumunia ¹	Rumunia ²	Seszele	Singapur	UK ¹	UK ²	UK ³	Szwajcaria ¹	Szwajcaria ²	Szwecja
Ogólna:										
Typ spółki	SA	SRL	CSL	z o.o.	LLP	Public	Private	GmbH	AG	AB
Typ jurysdykcji (prawo)	Ksh	KSH	mieszane	p	c	c	c	c	c	c
Spółki „gotowe”	nie	nie	nie	tak	tak	tak	tak	nie	nie	tak
Założenie spółki (dni)	10	7	14	3–5	1	1	1	10	10	1
CIT 0	16	16	1,5	17	0	20–26	20–26	wielopozio- mowy	wielopozio- mowy	standard
Dostępność umów podatkowych	tak	tak	tak	tak	nie	tak	tak	tak	tak	tak
Kapitał zakładowy:										
Waluta transakcyjna	leje rumuńskie	leje rumuńskie	dolary USA	dolary singapurskie	funty brytyjskie	funty brytyjskie	funty brytyjskie	franki szwajcarskie	franki szwajcarskie	korony szwedzkie
Waluty obce	tak	tak	tak	tak	nie dotyczy	tak	tak	tak	tal	euro
Minimalny wpłacony	100	200	1	1	nie dotyczy	50 000	1	20 000	100 000	50 000
Całkowity	90 000	3330	5 000	1	nie dotyczy	50 000	1 000	20 000	100 000	50 000
Członkowie zarządu:										
Minimalna liczba	1	1	2	1	nie dotyczy	2	1	1	1	1
Lokalni (wymóg)	nie	nie	nie	tak	nie dotyczy	nie	nie	tak	tak	tak
Publikacja danych	tak	tak	tak	tak	nie dotyczy	tak	tak	tak	tak	tak
Miejsce posiedzeń	dowolne	dowolne	dowolne	dowolne	nie dotyczy	dowolne	dowolne	lokalne	lokalne	dowolne
Właściciele:										
Minimalna liczba	2	1	2	1	2	2	1	1	1	1
Publikacja danych	tak	tak	nie	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak
Miejsce posiedzeń	dowolne	dowolne	dowolne	dowolne	dowolne	dowolne	dowolne	lokalne	lokalne	dowolne

Lokalny administrator/ przedstawiciel:											
Wymagany	nie	nie	nie	tak	tak	tak	nie dotyczy	tak	nie	nie	nie
Licencjonowany	nie	nie	tak	tak	tak	tak	nie dotyczy	tak	nie	nie	nie
Wymogi raportowania:											
Przygotowanie sprawozdań	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak
Badanie biegłego rewidenta	tak	nie	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	nie
Składanie sprawozdań	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak
Publikacja sprawozdań	tak	tak	nie	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak
Inne wymogi:											
Raport roczny o spółce	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak
Możliwość zmiany siedziby	tak	tak	tak	tak	tak	tak	nie	tak	tak	tak	tak

UK – Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, 1–2 – poszczególne typy spółek w danej jurysdykcji. Inne skróty: p – powszechne (prawo), tj. anglosaskie *common law*; c – prawo kontynentalne (cywilne); CIT – Corporate Income Tax (podatek dochodowy od osób prawnych).

Źródło: jak w załączniku 2.